

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **V. B.**, zastoupen Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2016, č. j. 42 Az 11/2016 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) požádal dne 11. 3. 2016 o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že na Ukrajině naposledy pobýval v obci X v X. Do České republiky poprvé přijel v roce 2002, v roce 2004 byl z důvodu nelegálního pobytu vyhoštěn. Do České republiky znovu přijel v roce 2007 autobusem přes Polsko na české vízum a od té doby zde žije. Do roku 2006 se jmenoval V. S. Je ženatý, jeho manželka O. S. a jeho patnáctiletý syn jsou ukrajinské státní příslušnosti a v České republice, kde žijí, mají povolení k trvalému pobytu. Stěžovateli bylo již třikrát uděleno správní vyhoštění, naposledy v roce 2016. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal z rodinných důvodů, neboť dle tvrzení stěžovatele je jeho manželka po těžké operaci a vyžaduje pomoc.

Rozhodnutím ze dne 1. 7. 2016, č. j. OAM-251/ZA-ZA11-ZA17-2016, žalovaný rozhodl, že se žalobci (dále jen „stěžovatel“) neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobou, kterou Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel namítl, že krajský soud se řádně nevypořádal s žalobními námitkami, neboť pouze převzal argumentaci žalovaného a bez dalšího jeho postup a rozhodnutí aproboval. Rozhodnutí žalovaného je dle stěžovatele nesprávné, nezákonné a nepřezkoumatelné, v důsledku čehož je rovněž rozsudek krajského soudu nezákonný a nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Stěžovatel vytkl krajskému soudu, že nedostatečně vypořádal námitku, že žalovaný nezjistil řádně skutečný stav věci. Stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v žalobě uváděl skutečnosti, které odůvodňovaly udělení mezinárodní ochrany, ale krajský soud přesto shledal uvedenou námitku nedůvodnou.

Dále namítl, že krajský soud nesprávně vypořádal námitku vztahující se k doplňkové ochraně dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Na Ukrajině probíhá ozbrojený konflikt, stěžovatel je civilistou, přičemž na Ukrajině dochází k nerozlišujícímu násilí, v důsledku něhož umírají také civilisté (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS). Žalovaný uvedená zjištění týkající se země původu stěžovatele ignoruje, v důsledku čehož bylo rozhodnuto na základě nedostatečně zjištěného stavu věci.

Stěžovatel také nesouhlasí s posouzením případného udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu žalovaným a krajským soudem. Stěžovatel spatřuje překážku svého vycestování z území České republiky v tom, že zde žije jeho vážně nemocná manželka, jež se nedokáže sama postarat o jejich syna, který zde chodí do školky. Případné vycestování stěžovatele by bylo porušením čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“). Z uvedeného důvodu shledává naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu.

Stěžovatel se domnívá, že kasační stížnost je přijatelná, neboť svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, protože krajský soud se odklonil od dosavadní ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, která se vztahuje k posouzení intenzity odůvodněného strachu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu a požadované intenzity hrozby závažné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu a s tím souvisejícího důkazního břemene.

Navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení a přiznal mu náhradu nákladů řízení.

Žalovaný uvedl, že kasační stížnost nesplňuje všechny zákonem stanovené náležitosti ve smyslu § 106 odst. 1 s. ř. s., neboť neobsahuje označení důvodů, z jakých stěžovatel rozsudek krajského soudu napadá. Kasační stížnost byla skutkově a právně vymezena až podáním ze dne 16. 12. 2016, tj. po lhůtě pro její podání. Z tohoto důvodu měla být odmítnuta jako opožděná. V kasační stížnosti není dále uvedeno, kdy byl napadený rozsudek stěžovateli doručen, ačkoli to je také jednou ze základních náležitostí kasační stížnosti.

Dle žalovaného stěžovatel pouze cituje ustanovení soudního řádu správního, aniž by je navázal na konkrétní skutková tvrzení. Popisuje pouze situaci na Ukrajině a hovoří o ozbrojeném konfliktu neurčitého rozsahu. Z uvedeného však nelze seznat, jak by tato situace měla konkrétně zasahovat do práv stěžovatele. S otázkou udělení humanitárního azylu se žalovaný a krajský soud řádně vypořádali.

pokračování

Dále žalovaný uvedl, že námitky v kasační stížnosti jsou shodné s námitkami v žalobě. Stěžovatelovy námitky jsou pouze v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného a krajského soudu. Na základě jen obecných námitek nelze dovodit, že by skutkový stav nebyl dostatečně zjištěn. Žalovaný je přesvědčen, že dokazování provedl podrobně a úplně, přičemž i krajský soud podrobně reagoval na žalobní námitky. Rovněž poukázal na skutečnost, že syn stěžovatele navštěvuje základní školu a nikoli školku, jak je tvrzeno v kasační stížnosti.

Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele pro opožděnost odmítl, případně jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

K vyjádření žalovaného Nejvyšší správní soud uvádí, že kasační stížnost stěžovatele nelze považovat za opožděnou. Stěžovatel podal dne 8. 11. 2016 blanketní kasační stížnost, přičemž podání kasační stížnosti není spojeno s koncentrační zásadou. Je tedy přípustné, aby byla v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost podána a doplněna až následně (viz nálezný ÚS sp. zn. I. ÚS 390/05 (N 27/40 SbNU 219)). Stěžovatel byl usnesením ze dne 10. 11. 2016, č. j. 5 Azs 266/2016 - 5, vyzván, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení doplnil kasační stížnost. Kasační stížnost stěžovatele byla doplněna podáním ze dne 16. 12. 2016. Lze tedy uzavřít, že stěžovatel podal kasační stížnost v zákonem stanovené lhůtě.

Po konstatování včasnosti a přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda význam posouzení kasačních námitek podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, tedy její přijatelností (§ 104a s. ř. s.).

Zákonný pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, je typickým neurčitým právním pojmem. Jeho výklad provedl například Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS., podle kterého: „*Přesahem vlastních zájmů stěžovatele [...] je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázkách. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.*“

K námitce týkající se nedostatečně zjištěného stavu věci Nejvyšší správní soud uvádí, že tuto žalobní (a kasační námitku) formuloval stěžovatel velmi obecně. Nelze proto následně klást k tíži krajského soudu, že se s obecně formulovanou námitkou vypořádal taktéž pouze v obecné rovině. Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, č. 312/2004 Sb. NSS, že „*pokud stěžovatel v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „necht' si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatel v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistil důsledně skutečný stav věcí, pokud sám neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí*“. Jestliže tedy námitky učiněné v žalobě

či kasační stížnosti zůstávají v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného, nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné a skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, neměla oporu ve spise (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004 - 61, a ze dne 17. 7. 2014, č. j. 4 Azs 96/2014 - 34). K tomu je nutno podotknout, že žalovaný má povinnost zjistit skutkový stav věci pouze v rozsahu důvodů, které žadatel o mezinárodní ochranu uvedl v průběhu správního řízení. Pokud cizinec sám neuvádí skutečnosti, jež jsou relevantní z hlediska udělení mezinárodní ochrany, nelze klást k tíži správnímu orgánu, že tyto skutečnosti nepromítl do svého konečného rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2014, č. j. 4 Azs 96/2014 - 34).

Dle stěžovatele jsou v jeho případě splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, neboť mu hrozí závažná újma z důvodu ozbrojeného konfliktu v zemi jeho původu. Touto otázkou se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS, v němž uvedl, že „*typ vážné újmy zakotvený v § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu [vycházející z čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice] vyžaduje naplnění čtyř podmínek: (1) existenci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu v zemi původu; (2) existenci svévolného (nerozlišujícího) násilí; a (3) existenci vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity (4) civilisty. Tyto podmínky musí být splněny kumulativně.*“

Z pohledu doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS, ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 - 25) nestačí k udělení mezinárodní ochrany pouze reálná existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele o mezinárodní ochranu, ale tomuto žadateli musí v důsledku takového konfliktu hrozit vážná újma v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného násilí. V situacích tzv. totálního konfliktu hrozí vážná újma v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území této země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ozbrojený konflikt nemá charakter tzv. totálního konfliktu, musí žadatel, jak vyslovil již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS, „*prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (at' už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.*“

Nejvyšší správní soud uvádí, že z veřejně přístupných zdrojů a podkladů založených ve správním spise vyplývá, že ozbrojený konflikt na Ukrajině probíhá pouze ve východní části země. Jedná se tedy o ozbrojený konflikt, při kterém nejsou zasaženy všechny části Ukrajiny (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 18, ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 - 25, či ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 260/2016 - 40). Nynější situace na Ukrajině proto neznamena, že by každý civilista byl vystaven z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny reálnému nebezpečí vážné újmy. Stěžovatel pochází z města X, které se nachází v západní části Ukrajiny v X. Vzhledem k uvedenému nelze ve stěžovatelově případě konstatovat, že by mu hrozilo nebezpečí vážné újmy v případě vrácení se do země původu. Nelze pominout ani skutečnost, že stěžovatel odešel ze země svého původu v roce 2007, tedy ještě v době, kdy ve východní části Ukrajiny ozbrojený konflikt neprobíhal.

K námitkám vztahující se k humanitárnímu azylu dle § 14 zákona o azylu Nejvyšší správní soud předesílá, že na tento druh mezinárodní ochrany není právní nárok (srov. např. rozsudek

pokračování

Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38). Ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitěho právního pojmu „důvod zvláštního zřetele hodný“ a správního uvážení vyjádřeného slovy „lze udělit azyl“ (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72, ze dne 21. 7. 2015, č. j. 8 Azs 75/2015 - 32). Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu. Míra volnosti správního orgánu při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.

Nejvyšší správní soud se může s ohledem na uvedené omezit pouze na posouzení, zda rozhodnutí žalovaného týkající se humanitárního azylu nevybočilo z mezí správního uvážení. Stěžovatel v kasační stížnosti vyvozoval naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu ze skutečnosti, že na území České republiky má dle jeho tvrzení těžce nemocnou manželku, která by sama nezvládla starost o jejich syna v případě, že by musel vycestovat z České republiky. Žalovaný úvahy týkající se udělení humanitárního azylu rozvedl na stranách 5 a 6 svého rozhodnutí, zhodnotil všechny skutečnosti uváděné stěžovatelem, které by mohly být relevantní pro udělení humanitárního azylu, přičemž jeho úvahy nejeví známky libovůle a ze správního spisu neplyne ani porušení procesních předpisů.

Zdejší soud k tomu poznamenává, že smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout také v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty v § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 14/2012 - 30). K udělení humanitárního azylu je pak přístupováno např. v situacích, kdy je žadatelem o mezinárodní ochranu osoba zvláště těžce postižená či zvláště těžce nemocná; nebo osoba přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2014, č. j. 3 Azs 34/2014 - 21), přičemž soužití s partnerem či dítětem není bez dalšího důvodem natolik závažným, pro který by byl udělován humanitární azyl. K této skutečnosti by musely přistoupit další okolnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2014, č. j. 2 Azs 108/2014 - 19, či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 9 Azs 15/2015 - 47). Stěžovatel uváděl, že je jeho manželka nemocná, nicméně její onemocnění nelze považovat za závažný důvod pro udělení humanitárního azylu stěžovateli. Ze správního spisu plyne, že rodina stěžovatele již dříve žila odděleně, jeho manželka prodělala operaci kolene, ale není odkázána na fyzickou pomoc a stěžovatel uváděl, že se snaží sehnat fyzicky nenáročnou práci. Nutno podotknout, že stěžovatel netvrdil žádné skutečnosti, které by bránily celé jeho rodině vrátit se společně do země jejich původu. Dle tvrzení stěžovatele jeho syn umí ukrajinsky a rusky. Jeho případná reintegrace v zemi jejich původu by tak neznamenal nepřekonatelnou překážku, a to i vzhledem k okolnostem projednávané věci. Jestliže stěžovatel odkazoval na čl. 8 Úmluvy, zdejší soud k tomu konstatuje, že citované ustanovení neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahu mezi nimi (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 2. 1996, *Gül proti Švýcarsku*, stížnost č. 23218/94).

Kasační námitky se zcela shodovaly s námitkami uplatněnými stěžovatelem v žalobě. Krajský soud se všemi žalobními tvrzeními stěžovatele zabýval a vypořádal je přezkoumatelným způsobem (k otázce přezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 - 36, publ. pod č. 1389/2007 Sb. NSS).

Stěžovatel uváděl jako jeden z důvodů přijatelnosti kasační stížnosti rovněž odklon od ustálené judikatury týkající se § 12 písm. b) zákona o azylu. K tomu Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatel v průběhu řízení před žalovaným, v žalobě ani v kasační stížnosti neuváděl žádné skutečnosti odůvodňující udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 zákona o azylu. To konstatuje již žalovaný na str. 4 svého rozhodnutí. Stěžovatel uváděl, že důvodem jeho odjezdu z Ukrajiny byla snaha sehnat práci, nyní se nemůže vrátit na Ukrajinu z důvodu nemoci své manželky, která žije v České republice. Jestliže žadatel o mezinárodní ochranu neuvádí některý z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, není povinností správního orgánu domýšlet si důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2014, č. j. 5 Azs 137/2014 - 31).

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud neshledal relevantní argumenty svědčící pro přijatelnost kasační stížnosti stěžovatele. Daná věc se netýká právních otázek, které by dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které by byly judikaturou řešeny rozdílně, a tato ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikатурnímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury nebo hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

IV. Závěr a náklady řízení

Postup v řízení i samo napadené rozhodnutí tedy shledává kasační soud v souladu s právními předpisy. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo, než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. května 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu